

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻ ԳԱՀԻ ՎՐԱ

Մայր Աթոռում հոկտեմբերի 31-ից մինչև նոյեմբերի 9-ը, հանդիսավոր իրադրության մեջ և վեհ մթնոլորտում, նշվեց Ամենայն Հայոց Հայրապետի գահակալության տասնամյակը:

Պատմական ու հիշարժան օրեր հանդիսացան այդ օրերը մեր ազգային-եկեղեցական ներկա տարեգրության մեջ և խանդավառ մի հանգրվան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի և Նրա Գահակալի եկեղեցաշեն և հայրենանվեր տասնամյա գործունեության ճանապարհի վրա:

1955 թվականի հոկտեմբերի 2-ին, Լուսավորչի պատմական Աթոռի գահակալության էր կոչվում Ռուսինիայի և Բուլղարիայի հայոց առաջնորդ բարձրապատիվ Ս. Վազգեն եպիսկոպոս Պալճյանը: Այս արժանավոր ընտրությամբ, մի նոր շրջանի առավոտն էր բացվում Մայր Աթոռի և ընդհանրապես Հայ եկեղեցու համար:

Այդ ընտրությունից անցել են տասը տարիներ, որոնց ընթացքում կատարված գործերը ցույց են տվել, որ հանձին Ս. Ս. Վազգեն Ա. Ամենայն Հայոց Հայրապետի, մեր եկեղեցին ունեցավ իր փոխաբերվող և շինարար հայրապետներից մեկին, որն էր վրա է կրել հայրապետական ծանր լուծը՝ կոչման և պարտքի խորին գիտակցությամբ դեպի եկեղեցին, ազգն ու հայրենիքը:

Վեհափառ Հայրապետի գահակալության տասը տարիները եղան իրապես աշխատանքի և իրագործումների ատող տարիներ:

Հոկտեմբերի 31-ին, Մայր Տաճարում, Ամենապատիվ Ս. Եղիշե Սրբազան Պատրիարքն իր բարույլում նշում էր.

«Լուսավորչի Գահին վրա էր տասը տարիներու ծառայությունը կոչումներու ամենեն արժանավորներեն մեկն է, շնորհիվ էր անբա-

սիր նկարագրի, համոզման ծանրության, արդունաշատ գործունեության, իմացական շնորհներու, ինչպես նաև էր անձին ներշնչած քաղցր պատկառանքին, բովանդակ հայ ժողովուրդի գորովի և մտածումներու կեդրոնը ըրած են ԿԻՆՔը»:

Գահակալության տասնամյակի առթիվ Մայր Աթոռում կատարվեցին հանդիսություններ, որոնց ներկա էին Սփյուռքից և ներքին թեմերից ավելի քան 150 հրավիրյալներ, հյուրեր, թուր եկեղեցիների հոգևոր պետեր, եկեղեցական պատգամավորներ, թեմակալ առաջնորդներ, ազգային-եկեղեցական մարմինների և մամուլի ներկայացուցիչներ, որոնց սրտերում և հիշողության մեջ դրոշմված կ'մնան հանդիսությանց տպավորությունները:

Գոհունակությամբ պետք է արձանագրել, որ Հայոց Հայրապետի գահակալության և գործունեության տասնամյակի հանդիսությանց առթիվ, ոչ միայն թուր եկեղեցիներ պաշտոնապես իրենց խնդակցությունն ու մասնակցությունը բերեցին Հայ եկեղեցու ուրախությանը, գնահատելով Նորին Ս. Օծության տարած աշխատանքները հանուն Զրիստոսի սիրույն՝ եկեղեցիների մերձեցման, համագործակցության և աշխարհի խաղաղության, այլ նաև մեր եկեղեցական պատմության մեջ առաջին անգամ, հայ կաթողիկե և հայ ավետարանական համայնքների հոգևոր պետերի ներկայությամբ, եկեղեցական և ազգային եղբայրության և համերաշխության բարի սերմերը ցանվեցին «մրկալ պատուած» եղբայրների միջև, Ս. Էջմիածնի օրհնության ներքո, հայրենի հողի վրա:

«Ձեր տասնամյա գահակալության գործունեությունը մեզի հայտնեց Ձեր անձին մեջ իրական, բարձր մշակ մը, որ էր կյանքը նվիրած է

Աստուծո և հայրենիքին: ... Այդ ամեն կառուցումները ուրիշ նպատակ չեն ունեցած, եթե ոչ ծառայել հայ սիրելի անհատին, ծառայել մեր հայ սիրելի պետության, որուն՝ ինձի առիթը կտրվի այս հանդիսավոր պահուն իմ խորին հարգանքներս մատուցանելու և մաղթելու, որ այս պետությունը վարգանա, զորանա Աստուծո օգնությամբ: ... Իսկ մենք Ձեր ձեռքը բռնած, կամ ավելի ևս մեր տկար ձեռքը Ձեր զորավոր ձեռքին մեջ դրած, պիտի ջանանք Ձեր այս բաղձանքները, Ձեր այս աղոթքները իրագործել մեր կարողության սահմանին մեջ», — հաստատուն էր հանդիսությանց ժամանակ Հայ-Կաթողիկե Պատրիարք Նորին Ամենապատվություն Տ. Իգնատիոս-Պետրոս Պաթանյանը:

«Էջմիածնի Աթոռը անխտրաբար իր հոգևոր և հայրապետական շունչը ամեն կողմ տարածած է՝ Մայր Հայրենիքեն մինչև Սփյուռքի հեռավոր ծայրերը: Զանապանություն դրած չէ Վեհափառ եկեղեցիներու միջև, Ան Իր հոգևոր պատգամը տված է հայ ավետարանական բեմեն, ինչպես պիտի տար Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցվո թեմեն», — վկայում էր հանդիսությանց ներկա, Միջին Արևելքի Հայ ավետարանական համայնքների միության նախագահ, վերապատվելի Հովհաննես Ահարոնյանը:

Հայ Եկեղեցու պատմական առաքելություններից մեկն է եղել հայ ժողովրդի հոգևոր, ազգային միասնության պահպանումը:

Նույն սկզբունքով ու ոգով ներշնչված, աշխատել են մեր նվիրապետական Աթոռների գահակալները և առաջնորդել իրենց խնամքին և իրավասության հանձնված հայ հավատացյալներին:

Մեր եկեղեցական ողջ պատմության ընթացքում չկա և ոչ մի հոգևորական դեմք, որը ջատագովը և պաշտպանը եղած չլինի եկեղեցական միության և ազգային միասնության:

Գուցե մեր պատմության մեջ քիչ անգամներ հայ ժողովուրդը այսքան միասնական է եղել, ինչպես մեր օրերին, ամուր կանգնած իր հավատի և ավանդությունների պատվանդանի վրա, բարձր ու հպարտ բռնած իր ձեռքերում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի պանծալի դրոշմը, պատրաստ կուրծք տալու բոլոր դժվարություններին:

Սիւմվել ենք աշխարհով մեկ, բայց միացած ենք Ս. Էջմիածնի խորհրդով և օրհնությամբ:

Ահա այս է այն փրկարար ոգին, որը ցույց են տվել մեզ մեր լուսաբնակ նախնիքները:

Այսօր, ավելի քան երբևէ, կենսունակ, պայծառ է հավերժական Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը՝ իր վավակների սիրով և պաշտամունքին մեջ, որոնք իրենց նախնիքները և հոգին սկեռել են դեպի Էջմիածնի Կաթողիկե խորհուրդը:

«Էջմիածին քաղցրիկ անուն, շտեմարան շնորհաց, պի դու ես մայր գորովագութ... Բերկրություն մօրն՝ է որդուվք յիրալ» (Սիմեոն Երևանցի):

Արդարև, ավելի քան մխիթարական, ոգեշնչող ու սրտառու է արձանագրել բովանդակ հայ ժողովրդի անվերապահ հավատարմությունը դեպի Լուսավորչի գերագահ Աթոռը և նրա Լուսարար Աթոռակալը, որն Իր մաքուր և սուրբ ձեռքերում է պահում Հայ Եկեղեցու բարձրագույն ղեկավարությունը և մեր ազգային-եկեղեցական միասնությունը:

Հայ հոգիների եղբայրացում Ս. Էջմիածնի լույսի և օրհնության ներքո, վերածնված Մայր Հողի վեմ պգացման մեջ:

Ահա՛ փրկության ճանապարհը, հայ հոգին ամբողջ ու անաղարտ պահելու համար Սփյուռքում, ծովման հզոր հորձանքների դեմ:

Այս փրկարար ոգին է պետք մեզ այսօր, որպես Եկեղեցի և ժողովուրդ: Համահայկական եղբայրության, միության, սիրո այդ ոգին միայն կարող է առողջ և կենդանի պահել հայ հոգին Սփյուռքի բոլոր հորիզոնների տակ:

Հայ ժողովուրդը այսօր, իր լայն վանգվածներով, թե՛ հայրենի հողի և թե՛ Սփյուռքի բոլոր տարածությունների վրա, այս առողջ և սրտառու հոգեբանության տեր է:

Ապացույցը՝ այն ցնծագին ոգևորությունը, ազգային հպարտությունը, որով դիմավորմեց Լուսավորչի Աթոռի Գահակալի գործունեության տասնամյա տոնախմբությունը ա՛նեն տեղ:

Մայր Աթոռը, Հայոց Հայրապետի գլխավորությամբ, Ս. Էջմիածնի աստվածապարզ և շնորհներով զորացած, մեր ժողովրդի հավատի և տեսիլների կենդանի ուժերով, կշարունակի մեկ և անբաժան պահել Հայ Եկեղեցին:

Անցնող տասնամյակը լուսավոր ու խոստումնալից մի հանգրվան է Հայոց Հայրապետի գործունեության ճանապարհի վրա:

Հայ ժողովրդի հարգանքի և երախտագիտության առարկա է դառնում տասը տարիների վրա պատարագված Հայոց Հայրապետի լուսավոր կյանքը, որը ճշմարտապես եղավ պայծառ հավատի, անդուլ աշխատանքի և իրագործումների մի շինարար ջրջան:

Բովանդակ հայ ժողովրդի սրտագին մաղթանքն է, որ Լուսավորչի Աթոռը հավերժորեն պայծառ և կանգուն մնա և Հայոց Հայրապետի կյանքի օրերը լինեն երկար, արևոտ, նոր իրագործումներով զեղեցկացած և պայծառացած:

«Թագաւոր երկնաւոր, Եկեղեցիք քո անշարժ պահեա, և զերկրպագուս անուանդ քում պահեա ի խաղաղութեան»:

